

Taalzwakte en
dyslexie
als onderdeel van
de leerlingenzorg op
CSG Reggesteyn

1.8.2014

(voor ouders en leerlingen)

Inhoudsopgave:

Inleiding	blz 3
Hoofdstuk 1	
- Wat is dyslexie?	4
- Het verschil tussen taalzwakte en dyslexie	4
Hoofdstuk 2	
Hoe wil Reggesteyn omgaan met taalzwakke of dyslectische leerlingen?	5
Hoofdstuk 3	
- De dyslexieverklaring	6
- Hoe ziet een dyslexieverklaring eruit?	6
- Wie mag een dyslexieverklaring afgeven?	6
- Hoe lang is een verklaring geldig?	6
- Welke verplichtingen heeft de school	6
- Wat is een voorlopige dyslexieverklaring	6
Hoofdstuk 4	
- De testprocedure	7
- Communicatie	7
- Kosten	8
Hoofdstuk 5	
Rechten en plichten van leerlingen die in aanmerking komen voor RT	
- We verwachten van leerlingen	8
- Wat verwachten we van ouders?	9
- Wat mag een leerling van ons verwachten?	9
- Wat krijgen leerlingen met een dyslexieverklaring?	9
- Dyslexiekaart	9
Hoofdstuk 6	
Ontheffingsregeling moderne vreemde talen in het kader van dyslexie	
- Onderbouw	10
- Wat is onze inzet	10
- Wanneer kom je in aanmerking voor een vrijstelling?	10
- Bovenbouw	11
- Wie komt er in aanmerking voor een vrijstelling?	11
- Andere mogelijkheden van vrijstelling MVT	11
Bijlage:	
- Protocol voor het gebruik van voorleessoftware voor leerlingen met een Dyslexieverklaring	12

Inleiding:

In dit schoolbeleidsstuk wordt op beknopte wijze beschreven welke kijk CSG Reggesteyn heeft op taalzwakte en dyslexie en hoe ze daarmee om wil gaan.

Om taalzwakte te onderscheiden van dyslexie wordt een definitie van dyslexie opgenomen.

U kunt lezen wat er voor nodig is om een dyslexieverklaring te verwerven en welke rechten en plichten hieraan verbonden zijn. In bijzondere gevallen is het mogelijk een vrijstelling te krijgen. (zie blz. 12)

Dyslexie gaat niet over! Onze begeleiding richt zich op preventie via het aanreiken van strategieën en hulpmiddelen om leerlingen te helpen zo goed mogelijk om te gaan met hun beperking en het diploma te halen dat bij hun verstand hoort.

Reggesteyn gaat uit van het dyslexieprotocol VO voor de vmbo, havo en vwo leerlingen.

Hoofdstuk 1

Wat is dyslexie?

*Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spelling op woordniveau (Zie dyslexieprotocol VO)**

Deze definitie heeft uitsluitend betrekking op de stoornis zoals die zich voordoet op het vaardigheidsniveau. Objectief waarneembaar gedrag in het lezen en spellen staat centraal. Voor het voortgezet onderwijs betreft dit niet alleen het lezen en spellen in het Nederlands, maar ook in de moderne vreemde talen, het lezen van schoolboeken, het schrijven van verslagen en toetsen enz. Dus een probleem dat zich kan voordoen bij alle vakken.

Het woord dyslexie komt uit het Grieks en is opgebouwd uit de woorden dys en lexie. Dys betekent: niet op de goede manier en lexie betekent: met geschreven taal om kunnen gaan. Dyslexie betekent dus dat lezen en vaak ook spellen moeilijkheden opleveren. De oorzaak daarvan is dat het stukje van de hersenen wat met taal bezig is een beetje anders werkt. Niet alle problemen met taal hebben te maken met dyslexie.

Het verschil tussen taalzwakte en dyslexie

Als lees- en spellingsproblemen hoofdzakelijk het gevolg zijn van omgevingsfactoren (zoals bijvoorbeeld langere tijd geen onderwijs of door omstandigheden slecht onderwijs) wordt niet gesproken van dyslexie. Er is in deze gevallen een achterstand in de taalontwikkeling. Zo zal een kind dat jaren in het buitenland heeft gewoond of thuis geen Nederlands spreekt vaak dezelfde slechte scores bij onderzoeken laten zien als een leerling met dyslexie. Leerlingen die om wat voor reden weinig of niet lezen zullen qua tempo en woordenschat opvallen maar zijn niet meteen dyslectisch.

Het verschil met taalzwakke leerlingen is dat leerlingen met dyslexie los van het genoten onderwijs of hun intelligentie onvoldoende scores laten zien op lezen en / of spelling die worden veroorzaakt door een automatiseringsprobleem. Zij kunnen niet de juiste klanken aan de tekens koppelen en lezen daardoor niet vlot. Hun energie gaat in de techniek zitten waardoor ze onvoldoende toekomen aan begrip. Bij het zelf schrijven van teksten hebben ze naast het correct spellen moeite met op het juiste woord komen.

Bij taalzwakke leerlingen kun je het probleem goed aanpakken door leeskilometers te maken of de spellingsregels nog eens goed uit te leggen en te oefenen. Leerlingen met dyslexie hebben deze hulp ook nodig, maar hun probleem is veel hardnekkiger. Ondanks de geboden hulp gaat de leerproblematiek niet over. De tijd die we op school hebben besteden we daarom aan compensatie (leren en omgaan met dyslexie) en bij uitzondering in het geven van vrijstelling.

(*) Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs, 2011

Hoofdstuk 2

Hoe wil Reggesteyn omgaan met taalzwakke of dyslectische leerlingen?

Reggesteyn streeft ernaar om leerlingen zo snel mogelijk in het leertraject te plaatsen dat bij de mogelijkheden van de leerling past. Een beperking als dyslexie mag geen reden zijn dat een leerling geplaatst wordt in een leertraject dat niet past bij zijn/haar niveau.

Aan leerlingen die taalzwak zijn, geven we extra hulp in Ij1. Soms loopt dit door in Ij2. Hierbij leert de leerling zijn sterke kanten te benutten en kan een eventuele achterstand bij bepaalde onderdelen weggewerkt worden.

Dyslectische leerlingen wordt vooral 'gereedschap' aangereikt om zichzelf te leren redden met hun beperking. Verder wordt gewerkt aan het zelfvertrouwen en de zelfwaardering van de leerling en leren we ze zelfstandig te worden.

Dyslectische leerlingen in de hogere leerjaren worden gecoacht. Bij problemen hebben ze recht op een gelimiteerd aantal keren hulp. De geboden hulp kan qua vorm in het vmbo afwijken van de andere leertrajecten.

De extra hulp voor leerlingen met dyslexie wordt gegeven door een RT-specialist (*)

Boven schreven we: dyslexie gaat niet over. Daarom richt onze begeleiding zich op het preventief aanreiken van strategieën en hulpmiddelen om leerlingen te helpen om te gaan met hun beperking. Immers het hardnekkige automatiseringsprobleem bij het aanleren en toepassen van spellen en lezen op woordniveau blijft bestaan.

Omdat dyslectische leerlingen in het voortgezet onderwijs problemen hebben met:

- lezen en/of spellen op woordniveau
- snel en accuraat lezen van teksten
- snel en accuraat spellen bij (functioneel) schrijven

worden deze leerlingen bij alle vakken waar lezen en/of spellen en/of schrijven een rol speelt, hiermee geconfronteerd. Daarom vinden we dat alle docenten die te maken hebben met lezen, spellen en schrijven een rol spelen in de zorg en begeleiding van deze leerlingen. Door te omschrijven welke rechten en plichten een leerling met een dyslexieverklaring heeft, weten zowel docenten als leerlingen en ouders/begeleiders waar ze aan toe zijn.

(*)

Een RT-specialist (Remedial teacher) bij Reggesteyn is een interne deskundige die minimaal gekwalificeerd is via de 2 jarige 'RT-opleiding Voortgezet Onderwijs' of een opleiding die hieraan gelijkwaardig is.

Hoofdstuk 3

De dyslexieverklaring.

Om in aanmerking te komen voor extra hulp en bepaalde faciliteiten, zal vastgesteld moeten worden of een leerling dyslectisch is. Bij Reggesteyn wordt nagegaan welke leerlingen in Ij1 gescreend moeten worden op mogelijke taalzwakte of dyslexie.

De laatste jaren neemt het aantal leerlingen toe dat vanuit het basisonderwijs de school binnen komt met een dyslexieverklaring. Dit heeft o.a. te maken met de erkenning van bepaalde vormen van dyslexie door zorgverzekeraars.

Hoe ziet een dyslexieverklaring eruit?

Een dyslexieverklaring is op zichzelf een betrekkelijk kort document dat verwijst naar de psychodiagnostische rapportage. De te nemen maatregelen worden in de verklaring zo concreet mogelijk beschreven, zodat de school hieraan gehouden kan worden.

Wie mag een dyslexieverklaring afgeven?

Een dergelijke verklaring kan alleen afgegeven worden door een erkende (BIG geregistreerde) psychodiagnosticus (orthopedagoog generalist, GZ-psycholoog of kinder en jeugdpsycholoog NIP)

CSG Reggesteyn accepteert alleen dyslexieverklaringen die vergezeld gaan van een volledig onderzoeksrapport, waarbij hardnekkigheid en didactische resistentie is aangetoond.

Hoe lang is een dyslexieverklaring geldig?

Omdat dyslexie een stoornis is met een structureel karakter, is de geldigheidsduur van de verklaring in principe onbepaald. Omdat de omstandigheden in de loop van de tijd kunnen veranderen, kan het gewenst zijn om bepaalde onderdelen van de verklaring aan te passen met het oog op verandering in aanpak of faciliteiten. Dit laatste geldt voor het voortgezet onderwijs, vooral als de verklaring al lang geleden is afgegeven.

Welke verplichtingen heeft de school?

In het leerlingendossier moet de dyslexieverklaring én het onderzoeksrapport worden opgenomen. De rechten en de plichten van de leerling worden vastgelegd op de dyslexiekaart en dienen elk jaar als basis voor een evaluatiegesprek met de leerling.

Wat is een voorlopige verklaring?

Eén van de belangrijkste indicatoren voor de dyslexieverklaring is de hardnekkigheid bij automatiseringsproblemen. Deze hardnekkigheid kan alleen vastgesteld worden op basis van de testen gecombineerd met de juiste gegevens uit het leerlingendossier van de basisschool. Als deze laatste gegevens ontbreken of onvolledig zijn om de hardnekkigheid vast te stellen, krijgt bij een sterk vermoeden van dyslexie de leerling een voorlopige verklaring. De hardnekkigheid wordt dan aan het einde van Ij1 opnieuw bekeken en daaruit volgt het al of niet krijgen van een definitieve dyslexieverklaring.

Hoofdstuk 4

4.1 De testprocedure

Om tot vaststelling van taalzwakte of dyslexie te komen worden leerlingen die in leerjaar1 van Reggesteyn geplaatst zijn, en daarvoor in aanmerking komen, getest. Om deze leerlingen zo snel mogelijk te kunnen helpen met hun problemen, bestuderen we de informatie van het basisonderwijs zo snel mogelijk en worden de testen zoveel mogelijk op school uitgevoerd, te starten binnen drie weken na de start van het cursusjaar. Het streven is om eind oktober het proces te kunnen afsluiten.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de testprocedure voor leerlingen van het leerwegondersteunend onderwijs en de procedure voor leerlingen van de andere leertrajecten, omdat de eerste groep leerlingen een deel van de testen al gedaan heeft i.v.m. het verkrijgen van de LWOO-kwalificatie.

Leerlingen met een sterk vermoeden van dyslexie/met een dyslexieverklaring krijgen aan het begin van het schooljaar zo snel mogelijk hulp om te leren hun leerprobleem te compenseren.

Met leerlingen waarvan, na de testen op school, het vermoeden bestaat van dyslexie, wordt doorgetest, zoals hieronder omschreven:

A: Overleg met de psychodiagnosticus/orthopedagoog

Met alle gegevens op tafel over wie er wel / niet wordt onderzocht door de orthopedagoog(*). Er is vooraf een selectie gemaakt op basis van harde grenzen. Twijfelgevallen kunnen worden besproken. Van alle leerlingen die in deze fase zitten moet worden bekeken of ze RT-hulp (moeten)krijgen.

Telefonisch gesprek met ouders/ verzorgers – korte bespreking testresultaten en aanvulling gegevens met info van thuis /

Telefonisch overleg met de basisschool i.v.m. eventueel aanwezig zijn handelingsplannen / herkennen van de testsituatie.

Ouders vullen intakeformulier orthopedagoog in t.a.v. toestemming onderzoek en gegevens over hoe zij de taalontwikkeling van hun kind hebben ervaren.

Onderzoek van een dagdeel door orthopedagoog op school

B: Na het onderzoek worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met orthopedagoog en RT-er / D-coach (interne deskundige) over de resultaten en het plan van aanpak.

(*) *CSG Reggesteyn maakt gebruik van de diensten van Instituut Nijenkamp (Praktijk voor orthopedagogiek, studiebegeleiding en psychologisch advies) te Almelo.*

4.2 Testprocedure voor het LWOO:

Opmerking vooraf:

Bij de testprocedure voor het verkrijgen van de lwoo-indicatie worden al een aantal onderdelen uit bovenstaande procedure gedaan, waaronder de afname van de NIO. De procedure voor het verkrijgen van een dyslexieverklaring dient vóór de herfstvakantie te zijn afgerond waarna alle gegevens in één keer besproken worden.

We noemen dit:

-analyse gegevens basisonderwijs en lwoo-indicatie-onderzoek

Verder is de procedure hetzelfde.

Communicatie:

- Ouders worden geïnformeerd door de mentor.
- Ouders worden vanuit de school geïnformeerd over de noodzaak dat hun kind verder getest wordt.
- Ouders die niets horen na de testronden kunnen er van uitgaan dat er geen sprake is van taalzwakte of dyslexie.

- Zoals aangegeven in de testprocedure worden de bevindingen van de orthopedagoog besproken met de ouders. Ouders ontvangen daartoe een uitnodiging nadat zij het testrapport van hun kind hebben ontvangen.

Kosten:

De kosten van de testen die de school zelf uitvoert, worden door Reggesteyn gedragen.

De kosten die gemaakt worden bij het inschakelen van een externe orthopedagoog van leerlingen uit leerjaar 1, worden voor de helft door de school gedragen als de test gedaan wordt door Instituut Nijenkamp te Almelo.

Als het testen voor een dyslexieverklaring wordt gedaan bij een ander instituut, dragen de ouders/leerlingen zelf de kosten. *(zie ook de voorwaarden dyslexieonderzoek in hoofdstuk 3)*

Hoofdstuk 5

Rechten en plichten van leerlingen die in aanmerking komen voor RT

We vinden het belangrijk om leerlingen zo goed mogelijk te kunnen helpen. Bij hulp zijn altijd minimaal twee partijen betrokken: De hulpontvanger en de hulpverlener. Ervaring heeft ons geleerd dat het voor alle partijen van belang is de verwachtingen helder te formuleren.

We verwachten van leerlingen

- Het actief volgen van en inzet tonen tijdens de RT-lessen of hulplessen.
RT is wat dat betreft geen bijles Nederlands, maar een 'vak' waar gekeken wordt hoe je slim en snel leert door rekening te houden met je beperking en gebruik te maken van je sterke kanten/compenserende maatregelen.
- De RT is vanaf de eerste weken in leerjaar 1 verplicht voor alle leerlingen met een dyslexieverklaring, leerlingen die in onderzoek zijn met het vermoeden van dyslexie of op een andere manier een taalachterstand hebben. De RT heeft een preventief karakter en de inhoud wordt gelinkt aan de lesinhoud van de leerlingen.
- RT-uren zijn in principe tijdens het moment dat door de school wordt aangegeven.
- Bij problemen wordt van de leerling/de ouders een actieve houding richting docent, RT-er en unitleider verwacht.
- In leerjaar 2 en hoger moet de leerling zelf het initiatief nemen om afspraken met de RT-er te maken. Men heeft in eerste instantie recht op een beperkt aantal keren hulp.
- Het kunnen bedienen en actief gebruiken van ondersteunende software, zoals de websites van de gebruikte methodes bij vakken, overhoorprogramma's (WRTS Teach) en compenserende voorleessoftware (Kurzweil, Sprint, Wody enz) valt onder de verantwoordelijkheid van de leerling /ouders.
- Dyslectische leerlingen die starten in 2vmo, 4H en 4VWO hebben de verplichting kennis te nemen van de compenserende strategieën en daarvan gebruik te maken (bv. voorleessoftware, leren leren tips)
 - Voor leerlingen in de eindexamenklas geldt: de inspectie stelt dat leerlingen minstens een jaar met compenserende software moeten werken (Kurzweil, Daisy uitwerken op de computer enz.) om deze op het CSE te kunnen toepassen. De eindexamensecretaris geeft dan ook alleen die leerlingen door op de meldingslijst voor de inspectie die in overleg met de RT-er/D-coach geoefend hebben met deze mogelijkheden.
- Het thuis en op school toepassen van de aangeleerde strategieën vanuit de RT
Te denken valt aan hardop werken, op tijd leerbare samenvattingen maken, gespreid leren, stappenplan woorden en zinnen leren MVT, plannen enz. vooral bij vakken die voor de individuele leerling lastig zijn.
- De leerling maakt vooraf duidelijke afspraken met de betrokken docent over tijd, beperking toets, voorgelezen proefwerk enz. (zie ook faciliteiten)
- De leerling vertoont inzet thuis en in de les bij vakken die voor hem lastig zijn.

Bij misbruik of het juist helemaal niet gebruiken/toepassen van de compenserende faciliteiten, vervallen de faciliteiten zoals vermeld op de dyslexiekaart per direct.

Wat verwachten we van ouders?

Van de ouders verwachten we een ondersteunende, actieve houding die het hun kind(eren) mede mogelijk maakt het diploma te halen dat bij hun mogelijkheden past. Ouders bezoeken de (RT) ouderavonden en ondernemen actie bij het signaleren en oplossen van mogelijke problemen. De leerlingenzorg op Reggesteyn kent een preventief karakter. Dat wil zeggen: we geven vooraf hulp en leren leerlingen zich te redden, zelfstandig te zijn en hun zelfvertrouwen te vergroten.

Wat mag een leerling van ons verwachten?

Zoals boven omschreven is, mag van ons verwacht worden dat we, indien nodig, leerlingen in leerjaar1 testen op dyslexie, dat we een deel van de kosten hiervan dragen (*zie de voorwaarden bij kosten in H4*) én dat we hulp en begeleiding geven aan deze groep leerlingen.

Er is een duidelijke scheiding in het faciliteren van leerlingen met taalzwakte en leerlingen die een dyslexieverklaring hebben. Voor deze laatste groep zijn de wettelijke regels aangevuld met het dyslexiebeleid van de school.

Wat krijgen leerlingen met een (voorlopige) dyslexieverklaring?

De compenserende maatregelen waar een leerling recht op heeft staan op de dyslexiekaart/ pas(*) van de leerling. Vooraf is voor de leerling duidelijk welke maatregel van toepassing is op een (schoolexamen)toets.

Dyslexiekaart

Elke leerling met een (voorlopige) dyslexieverklaring ontvangt in de loop van het eerste leerjaar een dyslexiekaart. Er moet eerst goed worden bekeken en uitgeprobeerd wat wel/niet werkt bij de leerling. Alle faciliteiten waarop de leerling recht heeft worden op de dyslexiekaart van de leerling vermeld. Elk jaar worden deze faciliteiten geëvalueerd en waarnodig bijgesteld. Persoonsgebonden afspraken worden kortgesloten en overlegd met de docent bij wie zich voor het eerst de situatie voordoet en met de mentor. De mentor is verantwoordelijk voor het doorgeven van de informatie met de andere lesgevende en begeleidende docenten.

Hoofdstuk 6

Ontheffingsregeling moderne vreemde talen in het kader van dyslexie

Inleiding

Deze ontheffingsregeling geldt voor CSG Reggesteyn. Scholen zijn verplicht een eigen ontheffingsregeling – in het bijzonder voor een tweede moderne vreemde taal in de bovenbouw vwo – op te stellen en uit te voeren. Deze regeling moet worden besproken met betrokkenen leerlingen, docenten en ouders. CSG Reggesteyn heeft in maart 2008 besloten t.a.v. deze ontheffingsregeling een leidraad op te stellen. Daarin wordt duidelijk gemaakt welke hulp we bieden en aan welke individuele leerlingen op basis van bepaalde belemmeringen mogelijk vrijstelling wordt verleend. De basis voor de ontheffingsregeling is artikel 26 van het inrichtingsbesluit HAVO en VWO. De leerling kan vrijstelling krijgen i.v.m. een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal (o.a. dyslexie) of een zintuiglijke stoornis met een effect op taal (o.a. slechtziend). Aan het verlenen van de vrijstelling zijn echter wettelijke regels verbonden die door de school op schooleigen wijze uitgewerkt moeten worden. Ter voorkoming van misverstanden: het bevoegd gezag is niet verplicht ontheffing te verlenen. Het verplicht zich wel tot een gemotiveerd antwoord. Reggesteyn heeft een meldingsplicht naar de onderwijsinspectie en zorgt voor een actuele registratielijst van leerlingen met dyslexieverklaring en andere redenen die tot verlenging kunnen leiden.

A. Onderbouw

We zetten in de onderbouw in op de ontwikkeling van compensatiestrategieën van de taalproblematiek. Iedere leerling volgt het hele curriculum. Er wordt in principe geen vrijstelling van een moderne vreemde taal (MVT) gegeven.

Op basis van het leerlingvolgsysteem basisschool, een dyslexie-screening op Reggesteyn en andere aanmeldingsgegevens komen leerlingen die (mogelijk) een taalachterstand/leerstoornis hebben 'aan tafel' bij de remedial teacher.

Voor leerlingen met leer- en gedragsproblemen of visuele beperkingen moeten in de loop van het schooljaar deskundige rapportages aanwezig zijn.

Wat is onze inzet

Kort na de start van het schooljaar wordt hen in leerjaar 1 extra hulp geboden die er op gericht is zo goed mogelijk met de achterstand/het leerprobleem om te gaan. Bij de RT worden preventieve acties ondernomen om zoveel mogelijk te voorkomen dat een leerling in de problemen raakt. Door in te zetten op zelfredzaamheid en succeservaring stijgt het zelfvertrouwen van deze leerlingen. Hen wordt geleerd effectief te studeren en goed te compenseren o.a. via het oefenen met (voorlees) software. Via bepaalde afspraken binnen school worden deze leerlingen in staat gesteld zo veel mogelijk hun kennis en niet hun taalprobleem te tonen. (Voor leerlingen met dyslexie geldt o.a. meer tijd – andere norm bij talen – en andere afspraken op maat)

Van deze leerlingen wordt echter ook verwacht dat zij een stapje harder lopen voor lastige vakken en zich ook in de les en thuis houden aan de manier van werken zoals die in de RT wordt geoefend. Een matige inzet zal dus zeker niet leiden tot vrijstelling!

Soms is er dispensatie in de vorm van het niet meetellen van een dictee, het doen van een spreekbeurt voor een kleine groep of het niet hebben van klassikale voorleesbeurten.

Wanneer kom je in aanmerking voor een vrijstelling?

- Slechts bij hoge uitzondering wordt in de onderbouw vrijstelling verleend van een moderne vreemde taal (Frans of Duits).
- Een eventuele vrijstelling zal alleen afgegeven worden wanneer er sprake is van, in de ogen van de begeleiders, grootmoedige inzet.
- De leerling moet positief met de aangeboden hulp omgaan en de gemaakte afspraken nakomen.
- Ondanks de goede inzet van de leerling scoort hij/zij gemiddeld onder de 4.
- De inspanning is dusdanig onevenredig groot dat ook andere vakken/leergebieden er onder lijden en de leerling in de situatie komt niet het diploma te kunnen halen dat bij zijn of haar capaciteiten past.

De RT-er neemt in dat geval – na overleg met leerling, ouders, mentor, docenten en decaan- het initiatief tot de vrijstelling. Een gesprek tussen de leerling / ouders en de decaan is vooral zinvol om de mogelijke gevolgen van de eventuele vrijstelling duidelijk in beeld te krijgen. De mentor verzamelt gegevens bij de betrokken docenten.

Er is collegiaal overleg binnen de RT op Reggesteyn als de vrijstelling gevolgen heeft voor het vervolg van de schoolloopbaan op een andere locatie.

De unitleider van de betreffende afdeling besluit, op basis van de voordracht door de RT-er, of de vrijstelling wordt toegekend. De vrijgekomen tijd wordt in overleg met de RT-er, de talen docenten en de leerling besteed aan ander talig onderwijs. Dit wordt door de RT-er en de mentor regelmatig geëvalueerd. (hiervan wordt een logboek bijgehouden!)

B Bovenbouw :

In het kader van bovenstaande kan een vrijstelling in de bovenbouw niet uit de lucht komen vallen. Het zal om leerlingen gaan die al een vrijstelling in de onderbouw kregen voor Frans of Duits. De vrijstelling komt in de praktijk alleen aan de orde in de bovenbouw VWO omdat in het VMBO en het HAVO profielen kunnen worden gekozen zonder een tweede moderne vreemde taal.

Wie komt er in aanmerking voor een vrijstelling?

Een leerling met een door de school erkende Dyslexieverklaring in het vwo krijgt de kans om de tweede MVT te vervangen door een ander vak met een studielast van tenminste 440 klokuren. Het vervangende vak kan (in overleg met de decaan) worden gekozen uit het aanbod van eindexamenvakken in de bovenbouw VWO van Reggesteyn.

De 2^e MVT vervangen is niet verplicht.

Een alternatief is dat de leerling een extra vak kiest om, na het eindexamen, indien nodig Frans of Duits van de eindexamenlijst te kunnen strepen.

Andere mogelijkheden van vrijstelling MVT

Vanaf 2003 was het al mogelijk om op basis van geheel andere criteria vrijstelling van een 2de of 3de moderne vreemde taal te geven. Het gaat daarbij om leerlingen die in de onderbouw al waren vrijgesteld van deze MVT.

- Het betreft leerlingen van allochtone afkomst die tot dan onderwijs volgden in hun moedertaal. Zij stromen in een hoger leerjaar in en hebben daarvoor geen Frans en/of Duits gehad.
- Het betreft leerlingen die voor de eerste keer tot een school voor VWO worden toegelaten, direct in de bovenbouw komen en daarvoor buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs hebben gevolgd. Daarbij heeft men weinig tot geen Frans en/of Duits gehad
- Het betreft leerlingen met een diploma HAVO met een profielkeuze/keuze vrije deel zonder Frans én Duits. In dat kader worden leerlingen met plannen om naar het VWO te gaan door de decaan aan het einde van het derde leerjaar gestimuleerd een 2de MVT (als extra vak) of 2 extra vakken te nemen.

Bijlage: Protocol voor het gebruik van voorleessoftware voor leerlingen met een dyslexieverklaring

CSG Reggesteyn biedt dyslectische leerlingen de mogelijkheid om gebruik te maken van compenserende software programma's, zoals Kurzweil 3000 (*). Deze faciliteit is bij de leerling vermeldt op de dyslexiekaart en in zijn leerlingvolgsysteem. De leerling mag op een laptop met voorleessoftware toetsen en ander schriftelijk werk maken. Onder voorwaarden mag deze software ook gebruikt worden tijdens het SE het CSE. Dit geldt bijvoorbeeld voor Daisy, Kurzweil en WoDy. Op de computers van de school is Kurzweil 3000 geïnstalleerd. In dit protocol worden de hieraan verbonden regels en afspraken vermeld. Daarnaast wordt een duidelijke taakverdeling weergegeven.

() In bepaalde gevallen stelt de school een laptop inclusief de voorleessoftware beschikbaar onder omschreven gebruikers voorwaarden. Ouders tekenen hiervoor de gebruikersovereenkomst en betalen voor het gebruik een vergoeding van € 100,- per jaar. De RT-specialist adviseert de vestigingsdirecteur over welke leerling in aanmerking komt voor deze regeling en welke voorleessoftware nodig is. De vestigingsdirecteur beslist.*

1. De aanvraag

- Wanneer een leerling gebruik wil maken van voorleessoftware moet dit ondersteund worden door het onderzoeksrapport en moet de vereiste dyslexieverklaring aanwezig zijn.
- Er wordt een demoversie aangevraagd van het programma waarmee het programma gedurende een korte periode thuis wordt uitgetest.
- Mocht een leerling gebruik willen maken van voorleessoftware wordt dit in de loop van het schooljaar overlegd met ouders, mentor en RT-specialist (zie * hierboven).

2. Afspraken voor het gebruik van voorleessoftware bij toetsing

Als het mogelijk is maken leerlingen de toetsen op een computer van school (in de mediatheek of een in computer in een van de lokalen).

Een alternatief is dat de leerling tijdens de toets met zijn laptop op een door de docent aangewezen plaats in de klas, zodat afkijken onmogelijk is en de docent zicht heeft op het scherm.

- Bij het SE en CSE maken de leerlingen de toets in de veilige examenomgeving.
- Bij de toets mogen spellingscontrole en woordvoorspeller gebruikt worden, tenzij de sectie daar expliciet geen toestemming voor geeft. De leerling mag geen gebruik maken van andere hulpbronnen (als digitale boeken) op de harde schijf.
- De leerling mag geen gebruik maken van het internet.
- Het digitale woordenboek is geblokkeerd.
- Bij de toets dient het logboek ingeschakeld te zijn. Docenten kunnen tijdens de toets of na afloop ervan het logboek raadplegen. Als blijkt dat het logboek niet is geactiveerd, wordt de toets behandeld als een toets met fraude.
- De toets en antwoorden mogen niet opgeslagen worden op de laptop. Op deze manier blijft de geheimhouding van de toetsen gewaarborgd.
- Aan het eind van de toets zet de leerling de logboekgegevens op de USB-stick. Hij laat aan de docent zien dat hij de antwoorden op papier heeft genoteerd of, samen met de logboekgegevens, heeft opgeslagen op de USB-stick.
- Pas dan neemt de docent de USB-stick in en wordt de computer afgesloten.
- In geval van fraude zullen door de unitleider passende maatregelen worden genomen, waarvan de ouder(s)/ verzorger(s) op de hoogte worden gebracht.

3. Benodigheden voor het gebruik van voorleessoftware tijdens toetsen

- De toets wordt in een door het voorleesprogramma te lezen bestandstype aangeleverd op USB-stick. Bij gebruik van Kurzweil zie punt 6.
- De leerling ontvangt ook een papieren versie van de toets.
- Voor de antwoorden maakt de leerling gebruik van een papieren blad bij de toets of hij noteert de antwoorden op de laptop onder de vragen, in een leeg Word-document of in een digitaal invulblad.

4. Voorwaarden voor het gebruik van voorleessoftware tijdens CSE

- Leerlingen mogen op het CSE alleen gebruik maken van voorleessoftware mits dit ondersteund wordt door het onderzoeksrapport van een deskundige.
- Voorleessoftware mag alleen gebruikt worden tijdens het CSE als de leerling daar minstens het hele examenjaar ervaring mee heeft opgedaan. Voor het CSE dienen examenkandidaten dus te oefenen met oude Daisy-examens en tijdens het SE met voorleessoftware.
- Vóór de voorjaarsvakantie van het examenjaar is bekend voor welke onderdelen van het CSE voorleessoftware wordt gebruikt, zodat de Daisy- en PDF-cd's voor deze vakken aangevraagd kunnen worden.

5. Algemene regels voor het gebruik van voorleessoftware tijdens SE en CSE

- Een leerling met een dyslexieverklaring heeft standaard bij iedere examentoets recht op 30 minuten tijdsverlenging.
- Bij de examentoetsen ontvangt de leerling een CD-rom / USB-stick met de opdrachten. De leerling ontvangt ook een papieren versie van de examentoets.
- Bij examentoetsen wordt de leerling na afloop begeleid door een surveillant naar het examensecretariaat. Daar worden de toetsen en de logboekgegevens vanaf de USB-stick afgedrukt en ondertekend door surveillant en leerling.
- Tijdens examentoetsen (met Kurzweil) is de Helpdesk bereikbaar, zodat zo nodig een beroep op hen kan worden gedaan.

6. Documenten omzetten in Kurzweil-bestand

- Toetsen worden door de docent aangeleverd in een Word-bestand op een USB-stick. Het Word-bestand kan eenvoudig geopend worden in Kurzweil en het programma zet het bestand automatisch om in een KES-bestand.
- Wanneer een docent besluit zijn toets te scannen als PDF-bestand zal het niet altijd herkend worden door Kurzweil.
Het is aan de docent om dit bestand om te zetten in een KES-bestand met behulp van het programma PFD-to-KES of via Kurzweil in te scannen.
- Uiterlijk twee werkdagen voor het toetsingsmoment is door de docent gecontroleerd of het bestand (de toets) herkend wordt in Kurzweil.

7. Taakverdeling

Ouder(s)/verzorger(s)

- De aanvraag voor het werken met voorleessoftware wordt gedaan door de ouder(s)/verzorger(s) bij de mentor. Hierbij wordt aangegeven bij welke vakken hun zoon/dochter voorleessoftware wil gebruiken.
- De ouder(s)/verzorger(s) zorgen voor een laptop voorleessoftware waarmee hun zoon/dochter zowel thuis als op school kan werken.
- Ouder(s)/verzorger(s) overleggen vroegtijdig met de RT-specialist voor welke vakken hun zoon/dochter met voorleessoftware wil werken op het SE en CSE.
- De besluitvorming en het uitproberen van software is een samenspel van de leerling met ouder(s)/verzorger(s) in overleg met de mentor en de RT-specialist.

Mentor

- De mentor geeft de aanvraag door aan de RT-specialist.
- De mentor is de spil in de communicatie.
- Samen met de RT-specialist wordt het docententeam geïnformeerd en geïnstrueerd.

RT-specialist

- De RT-specialist geeft namens de directeur toestemming wanneer de aanvraag door een onderzoeksrapport van een deskundige ondersteund wordt en de vereiste verklaring aanwezig is.
- De RT-specialist stelt het docententeam op de hoogte en zorgt voor voldoende toerusting van de docenten om met de voorleessoftware te werken.

- De RT-specialist geeft op de dyslexiekaart weer dat de leerling gebruikt maakt van voorleessoftware.
- De RT-specialist biedt in het eerste leerjaar een Kurzweil cursus aan voor de betreffende leerlingen en helpt met een start van het doen van verslagen, opdrachten en toetsen via voorleessoftware.
- Adviseert ouder(s)/verzorger(s) over het gebruik van voorleessoftware tijdens de schoolloopbaan.

Docent

- De docent zorgt voor een plek in het lokaal vlakbij een stopcontact.
- De docent levert toetsen aan op een USB-stick in het juiste bestandstype (zie hoofdstuk 4).

Examensecretaris (bij gebruik van voorleessoftware op het examen)

- Aanvragen van de examens in PDF-bestand en Daisy.
- Het geven van instructies met betrekking tot het maken van het examen met voorleessoftware aan de surveillanten.
- Aanleveren van de CD-roms/USB-sticks en papieren versies van het examen.
- Vijf werkdagen voorafgaand aan het examen geeft de examensecretaris samen met de unitleiding een korte instructie t.a.v. de CSE. Er is dan volop ruimte voor vragen. Er is ook een eventuele proefzitting CSE waar ook de software wordt ingezet).
- Tijdig maken van een overzicht van leerlingen die gebruik maken van Kurzweil en zorgen dat er schoolbreed voldoende licenties beschikbaar zijn.
- Controleren of de bestanden in de veilige examenomgeving op de juiste wijze gebruikt kunnen worden.

ICT-deskundige / Helpdesk

- De ICT-deskundige controleert steekproefsgewijs de laptops van de leerlingen of toetsen en antwoorden daadwerkelijk niet worden opgeslagen op andere wijze dan afgesproken.
- Realiseert de mogelijkheid om toetsen in de veilige examenomgeving te maken.

School

- Netwerk / extra licenties / tijdelijke extra licenties.
- Faciliteiten voor de betrokken docenten (bijv. USB-stick voor toetsen).